

II. IN HONOREM

ACADEMICIANUL DAN BERINDEI LA 85 DE ANI

Profesorul Dan Berindei, născut la 3 noiembrie 1923, în București, s-a afirmat, de mulți ani, drept o personalitate marcantă a istoriografiei românești, ajungând, mai ales în deceniile din urmă, să se confunde cu scrisul istoric însuși și, îndeobște, cu cea mai importantă instituție de consacrare a valorilor culturale românești – Academia Română. Ales, în 1991, membru corespondent al prestigiosului for menționat, devine titular la scurt timp (1992), apoi președinte și președinte de onoare al Secției de Științe Istorice și Arheologie (din 1993 până azi). De asemenea, din 2006 este vicepreședinte al Academiei Române.

Format în ambianța școlii istorice de la București, în cea dintâi universitate a țării, profesorul Dan Berindei și-a desfășurat o parte substanțială din cariera de istoric la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei, în calitate de cercetător. Grație modelului oferit cu generozitate de către profesorii săi – unii dintre cei mai de seamă istorici români ai secolului trecut –, precum și dăruirii și dotării personale excepționale, tânărul învățacel a ajuns repede la performanțe științifice deosebite, apreciate de către cunoscători. Aprecierea aceasta evasiunanimă a avut însă și sincopel sale, datorate dictaturii comuniste, dificultăților de exprimare obiectivă a reconstituirii trecutului, primatului politicului și al ideologiei, încât venerabilul istoric de astăzi s-a văzut chiar îndepărtat pentru un număr de ani din activitatea de cercetare. Au urmat însă apoi anii maturității creatoare, care au corespuns și cu relativa destindere și liberalizare a societății comuniste. Specializat în istoria modernă a României, a ajuns de-a lungul deceniilor să fie autorul, individual sau în colaborare, a circa 60 de volume și a aproape 600 de articole și studii apărute în prestigioase reviste științifice din țară și din străinătate, în care abordează aspecte referitoare la istoria politică și socială a secolului al XIX-lea (revoluțiile din 1821 și 1848, Unirea Principatelor, Războiul de Independență), la istoria economică, istoria culturii, a jurnalismului, a orașului București, istoria diplomației și relațiile internaționale: *La réforme agraire de 1864 en Roumanie et son application* (în colab.); *Reforma agrară din 1864*; *Cucerirea independenței României*; *L'Union des Principautés Roumaines*; *L'année révolutionnaire 1821 dans les Pays Roumains*; *Revoluția română de la 1848*; *Independența României*; *Epoca Unirii*; *1848 în Țările Române*; *Călători români pașoptiști*; *Revoluția română de la 1821*; *Societatea românească în vremea domniei lui Carol I. 1866–1876*; *Revoluția română din 1848–1849. Considerații și reflexii*; *Românii și Europa în epoca premodernă și modernă*; *Les Roumains et la France au carrefour de leur modernité*; *Géopolitique de la Roumanie. Regards croisés* (2003, în colab.); *Istoria Academiei Române (1866–2006)* (2006); *Les Roumains en Europe au XIXe siècle. Études et essais historiques*

(2008); *Românii și francmasoneria* (2008); *Constituirea României moderne* (2009); *În mijlocul cetății* (2009) etc. În egală măsură a fost atras și de unele figuri de seamă ale istoriei moderne a României: *Mihail Kogălniceanu, Texte social-politice alese; Pe urmele lui Nicolae Bălcescu; Portrete istorice* ș.a. A depistat și a publicat izvoare istorice privitoare la istoria modernă a României: *Documente privitoare la Unirea Principatelor* (vol. I, II, IV); *Documente Hurmuzaki. Serie nouă. Rapoarte consulare austriece (1812–1823); Războiul pentru independență națională 1877–1878. Documente militare* (în colab.); *Independența României. Documente* (II/1–2, în colab.); *Documente privind domnia lui Alexandru Ioan Cuza. I. 1859–1861* (în colab.); în domeniul istoriei contemporane, a tipărit *Jurnalul politic* al profesorului Ioan Hudiță (12 vol.). A fost coordonator și autor la tratatul *Istoria românilor* (vol. VII/1). S-a numărat printre autorii a numeroase lucrări colective; este redactor-șef al unor publicații prestigioase („Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie” – Academia Română”, „Revue Roumaine d’Histoire”, Studii și Materiale de Istorie Modernă”) și membru în colegiile de redacție a unor periodice de profil românești și străine („Historia Urbana”, „Arhiva Genealogică”, „Cahiers «Charles Fourier»” din Besançon, „Revue d’Europe Centrale” din Strasbourg-Paris). A fost ales, de-a lungul anilor, membru al unor academii și foruri științifice străine (Academia Europeană de Științe, Arte și Litere, Academia Polonă de Științe și Litere din Cracovia, Comisia internațională a presei, Asociația de istorie contemporană din Franța, Societatea de Istorie Modernă a Franței, Confederația Internațională de Genealogie și Heraldică, Comisia Internațională de Studii Slave, Centrul Italo-Român de Studii Istorice din Milano, Comisia de Istoria Relațiilor Internaționale, Societatea Austriacă pentru Istoria Secolului al XVIII-lea, Asociația Istoricilor Europeni, Societatea de Istoria Revoluției de la 1848 și a Revoluțiilor din Secolul XIX din Franța, Societatea Sud-Est Europeană din Germania, Societatea „P.J. Proudhon” din Besançon, Asociația Istoricilor Francofoni din Paris, Societatea de Genealogie și Heraldică a Greciei etc.).

Scrierile Domniei Sale au desenat, cu trăsături energice, portretul unei epoci numite îndeobște „secolul naționalităților”, evidențiind, în cadrul european, afirmarea modernă a românilor și a României, cu toate procesele importante de atunci: revoluțiile de emancipare socială și națională, formarea statului român unitar, domnia lui Alexandru Ioan Cuza, instaurarea și afirmarea dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen, marile reforme, cucerirea independenței de stat, desăvârșirea unității naționale și Primul Război Mondial etc. Îmbinând cu îndemănare de maestru analiza cu sinteza, editarea izvoarelor cu elaborarea de monografii, istoria națională cu implicațiile sale europene și universale, academicianul Dan Berindei s-a situat mereu în centrul culturii poporului său, pe care a înțeles să-l facă apreciat și cunoscut în lume.

La ceas aniversar îi dorim împlinirea pe mai departe a vocației Domniei Sale, aceea de a scoate la lumină trecutul „așa cum a fost”, după expresia celebră a unui ilustru antecesor, din secolul pe care istoricul Dan Berindei l-a iluminat cu atâta pricepere și dăruire.

Prof. univ. IOAN-AUREL POP
Membru corespondent